

MAGDA FRAN CZAK, YAEL FRANK

„LÓD TOPNIEJE, PANI FRANKCZAK”

“גברת פרנקצ'ק, הקרח נמס”

‘THE ICE IS MELTING, MS FRANKCZAK’

MAGDA FRAN CZAK, Yael FRANK

„LÓD TOPNIEJE, PANI FRANKCZAK”

“גברת פרנקצ'ק, הקרח נמס”

‘THE ICE IS MELTING, MS FRANKCZAK’

RY SUNKOWA WYMIANA

Wystawa powstała z inspiracji książką Tarjei Vesaasa *Pałac lodowy* z 1963 roku. Jednak właściwym początkiem było spotkanie Magdy Franczak mieszkającej i pracującej w Lublinie, i Yael Frank z Tel Awiwu, jakiś czas temu prezentującej swoje prace w lubelskiej Galerii Labyrinth. Zawarta przy tej okazji znajomość ujawniła głębsze — niż tylko w brzmieniu nazwisk czy kolorze włosów — podobieństwa między artystkami, dotyczące życiowych (pokoleniowych) historii czy zainteresowań artystycznych. Opisane spotkanie zaowocowało pomysłem stworzenia wspólnego projektu do przestrzeni Miejsca Projektów Zachęty w Warszawie. Punktem wyjścia stała się dzielona przez obie autorki fascynacja niezwykłą powieścią dla dzieci norweskiego pisarza, w poetycki i niezwykle sugestywny sposób ukazującą historię przyjaźni dwóch wkraczających w wiek dorastania dziewcząt, doświadczenie przemijania i śmierci oraz współzależność świata przyrody i ludzi.

Franczak i Frank nawiązały rysunkowy dialog, przesyłając sobie wzajemnie tradycyjną pocztą rysunki na papierze. Tak o tym piszą: „Spotkanie dwóch artystek w przestrzeni Miejsca Projektów Zachęty — Magdy Franczak i Yael Frank, jest tym, co nie wydarzyło się w książce, jest krokiem naprzód. [...] Wyobrażenie o zamierzonym jeziorze przybierało coraz gęstszy formę. Artystki wspólnie wybrały się do Pałacu. Pojawiła się fikcyjna postać Pani Frankczak, będąca nie tylko zlepkiem nazwisk obydwu artystek, ale też ich wspólnym głosem”. Rysunki Pani Frankczak powstały na pozólkym papierze niewielkich rozmiarów. Na potrzeby ekspozycji zostały one oprowiane w ramki przypominające swoją strukturą lodowe kryształki. Przedstawiony przez „zbiorową artystkę” świat zapelniają kształty przywodzące na myśl formy organiczne, fragmenty ludzkiego ciała, elementy pejzażu lub składowe abstrakcji. Kompozycje są estetyczne, jednak przy spojrzeniu z bliższej perspektywy mogą okazać się dziwne, odpychające biologiczne czy groteskowe. Łączą one bliskie Magdzie Franczak wątki natury, organiczności, doświadczenia kobiecej cielesności ze skłonnością do groteskowego inscenizowania banalnej i metafizycznej rzeczywistości (z domieszką społeczno-politycznego zaangażowania), jakże cechują sztukę Yael Frank. Prezentacji przygotowanej specjalnie z myślą o wystawie w MPZ dopełnia wspólna kompozycja rysunkowa dużych rozmiarów — stworzona — tym razem już w bezpośredniej interakcji między artystkami.

Oprócz opisanych rysunków na wystawie znalazły się także prace indywidualne obu autorek. Magda Franczak „zrecyklingowała” jeden z elementów rzeźbiarskich z niedawnej wystawy w lubelskiej Galerii Labyrinth *Pałac lodowy* (indywidualnego projektu inspirowanego także powieścią Vesaasa) — krystaliczno-lustrzaną strukturę, która zdaje się zasysać widza do wnętrza. Wcześniej stanowiła ona część instalacji na ścianie galerii, teraz stała się centralnym elementem wolnostojącej rzeźby. Inna stworzona wcześniej przez artystkę struktura przypomina studnię czy zamrożone jezioro o nienaturalnie geometrycznym kształcie. Na warszawskiej wystawie Franczak pokazuje także dwie fotografie niepokojących pejzaży (np. z trawą przypominającą ludzkie włosy).

Z kolei Yael Frank prezentuje ruchomą instalację rzeźbiarską *Cześć*. Charakterystyczne dla tej artystki jest wykorzystanie elementów ze świata popkultury, kiczowatych dekoracji czy zabawek, zwykle kojarzonych z programowo idyllicznym dzieciństwem w celu zasygnalizowania poważnych, nieraz egzystencjalnych kwestii. I tak umieszczone na ścianie, poruszające się wahadłowym ruchem łapki Myszki Miki w białych rękawiczkach, zdają się bardziej żegnać ze światem, niż kiwać na pożegnanie dzieciom wychodzącym z kina po obejrzeniu historyjki z zawsze szczęśliwego świata Walta Disneya. Inna praca artystki pokazywana na wystawie to dużych rozmiarów obraz/wydruk *Przykład Hypertrichosis universalis* z 2013 roku z powtarzającym się fragmentem z rysunku Lavinii Fontany *Portret dziewczyny pokrytej włosami*. Niepokojący motyw — przedstawienia „ludzkiej anomalii” rodem z gabinetu osobliwości — przewrotnie staje się elementem niemal zdobniczym umieszczonym na cieliście różowym tle.

Nacechowany absurdalnym humorem filmik (jeden z wielu stworzonych przez Frank) pod niepoprawnie politycznym tytułem *Wejścia dla niepełnosprawnych brak nieprzypadkowo znalazł swoje miejsce przy schodach prowadzących do dolnej części galerii, które rzeczywiście, niestety, nie nadają się dla osób niepełnosprawnych*. Ważnym elementem wystawy jest specjalnie dla niej skomponowana muzyka autorstwa Marcina Dymitera dopełniająca atmosferę „lodowego” pokazu.

To, co łączy twórczość Magdy Franczak i Yael Frank to częste odwoływanie się do świata dzieciństwa jako formatywnego okresu w życiu człowieka. Franczak zwraca się bardziej do świata natury, podczas gdy Frank do swoich metafor wykorzystuje ikonografię kultury popularnej czy filmowe strategie quasi-dokumentalne. Mimo tych różnic wspólna obu autorkom zdaje się być wiara, że przezwyciężenie egzystencjalnych doświadczeń czy traum kształtuje, wzmacnia człowieka. Może o tym świadczyć zapowiadający pozytywny obrót spraw tytuł wystawy.

P.S. „Według Tolkiena każda dobra baśń winna mieć charakter fantastyczny, a jej bohater musi zostać wybawiony z rozpaczliwego położenia i ocalić się z jakiegoś wielkiego niebezpieczeństwa; przede wszystkim jednak nieodzowne jest, aby przyniosła ona pociechę”. (Fragment rozdziału *Fantazjowanie, wybawianie, ocalanie się, pociecha* w: Bruno Bettelheim, *Cudowne i pożyteczne. O znaczeniu i wartościach baśni*, WAB, Warszawa 2010, s. 232.) Według tych kategorii powieść *Pałac lodowy* nie jest „dobrą baśnią”, ponieważ jedna z bohaterek zamarza i ginie. Można ją raczej interpretować jako historię o dorastaniu i oswojaniu się z nieuchronnością śmierci.

Magda Kardasz

Magda Maria Franczak (ur. 1978 w Puławach). Malarka, artystka interdyscyplinarna. Zajmuje się także rysunkiem, fotografią, performansem. Projektuje kostiumy, scenografię. W swojej twórczości porusza problem ciała, jego opresji i kondycji. Interesuje ją mitologia i rytuały dzieciństwa oraz procesy związane z pamięcią i wyobrażeniami. Mieszka i pracuje w Lublinie / (b. 1978 in Puławy) is a painter and interdisciplinary artist. Also author of drawings, photographs and performances. She designing costumes and stage sets. Her practice deals with issues of the body, its oppression and condition.

She is preoccupied with mythology, childhood rituals, and processes related to memory and imagination. She lives and works in Lublin.

Wybrane wystawy indywidualne / Selected individual exhibitions:
2014 *Zejście*, Galeria Labyrinth, Lublin
2012 *Powiększenie*, Galeria Biała, Lublin; *Hairy Candies*, mieszkanie Gepperta, Wrocław; *Stany przejściowe*, Galeria BWA, Zielona Góra
2011 *Dom*, Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej, Słupsk
2010 *Ślady*, Galeria Biała, Lublin; *Sleeping Beauties*, Galeria Wieża Ciśnień, Konin

DRAWING EXCHANGE

The exhibition has been inspired by Tarjei Vesaas's book *The Ice Palace* (1963). Everything began in 2012 when Magda Franczak, an artist living and working in Lublin, met Tel Aviv-based Yael Frank, who was presenting her work at Lublin's Labyrinth Gallery. The acquaintance soon revealed deeper — going beyond just last-name or hair-colour similarity — affinities between the two artists, concerning existential (generational) histories or artistic interests. The meeting led to the idea of producing a joint project for the Zachęta Project Room in Warsaw. The project's point of departure was the artists' shared fascination with the Norwegian writer Vesaas's poetic and suggestive novel about the friendship of two adolescent girls, reflecting the experience of transience and death, and a correlation between the human and natural worlds. The artists started a drawing dialogue, sending each other drawings on paper by traditional post. They so write about the communication: 'The meeting of two artists — Magda Franczak and Yael Frank — in the space of the Zachęta Project Room is what did not happen in the book, a step forward. . . . The image of a frozen lake assumed an even denser form. The artists went to visit the Palace together. There appeared a fictional figure — Ms Frankczak — who is not only a mix of the two artists' last names but also their common voice.'

Ms Frankczak's drawings were originally made on small-format pieces of yellowed paper. For the show's purposes, they have been put in resembling ice-crystal frames. The world represented by the 'double artist' is filled with shapes that bring to mind organic forms, fragments of the human body, landscape features or abstract forms. Aesthetic as they are, upon closer inspection they may reveal strange, repulsively biological or grotesque aspects, combining Franczak's characteristic themes of nature, organicity, female corporeality with Frank's penchant for grotesque mise-en-scènes of banal or supernatural reality (with a bit of social and political engagement).

The presentation, created especially for the ZPR, is complemented by a large-format joint drawing composition, created, unlike the other drawings, in direct personal interaction between the two artists. The show also features both authors' individual works. Magda Franczak has 'recycled' a sculptural piece from the recent *Ice Palace* show at the Labyrinth Gallery in Lublin (a solo project likewise inspired by the Vesaas book): a crystal-and-mirror structure that seems to be sucking the viewer inside. Previously part of a wall installation, it has now become the central element of a freestanding sculpture. Another pre-existing structure resembles a frozen well or lake of an unnatural, geometric shape. Franczak is also showing two photographs of disturbing landscapes (e.g. with grass that looks like human hair).

Yael Frank, in turn, is presenting a kinetic sculpture installation, *Bye*. Characteristically for the artist, it incorporates pop-culture elements, kitschy decorations or toys, usually associated with a programmed idyllic childhood, to signal important, often existential, themes. And so the white-gloved Mickey Mouse hands on the wall seem to be waving goodbye to the world rather than to children leaving the movie house after watching one of the always-happy Walt Disney animations.

Another featured work by Frank is the large-format image/C-print *Pattern of Hypertrichosis Universalis* (2013) with a repeated fragment of Lavinia Fontana's *Portrait of a Girl Covered in Hair*. The disturbing motif of a 'human anomaly' that would sit well in a curio cabinet becomes here a virtually decorative element placed on a flesh-coloured background.

One of Frank's many absurd short videos, the politically-incorrect-titled *No Entrance for Handicapped*, is screened next to the staircase leading to the gallery's lower level, which, unfortunately, happens indeed to be inaccessible for handicapped persons.

The exhibition is accompanied by a soundtrack, specially designed by Marcin Dymiter, which makes complete the feeling of an 'ice' show.

Franczak and Frank share frequent references to childhood as the formative period of one's life, the former turning more towards the natural world, the latter building her metaphors using pop iconography or quasi-documentary film strategies. Despite these differences, both authors seem to agree that by surviving existential trials or traumas, we grow stronger. This is suggested by the show's optimistic title.

In *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*, Bruno Bettelheim writes: 'Tolkien describes the facets which are necessary in a good fairy tales as fantasy, recovery, escape, and consolation — recovery from deep despair, escape from some great danger, but, most of all, consolation'. In these terms, *The Ice Palace* is not a 'good fairy tale' because one of the protagonists freezes and dies. Rather, it can be interpreted as a story of growing up and realising the inevitability of death.

Magda Kardasz

2008 *Secret/Views*, Filebos Ideales, Hasle, Dania / Denmark
2006 *W głębi króliczej nory*, Galeria Wozownia, Toruń

Wybrane wystawy zbiorowe / Selected group exhibitions:
2013 *Genealogie pracy*, Galeria Arsenal, Poznań
2012 *Negocjatorki*, Galeria Manhattan, Łódź; *Słodka choroba*, BWA w Tarnowie
2011 *Koltun*, Galeria Interdyscyplinarna, Słupsk
2009 *Sekrety/Widoczki*, Dolina Zgniłych Mostów, Gdańsk
2007 *Secrets*, Kühlhaus, Flensburg, Niemcy / Germany

Yael Frank (ur. 1982 w Tel Awiwie). Tworzy instalacje, rzeźby, fotografie, wideo. Autorka obiektów i performansów. W swoich pracach wykorzystuje materiały o silnym ładunku humorystycznym oraz elementy architektoniczne, odnosi się też do mechanizmów wyłaniania się struktur władzy, w kontekście pojęć dotyczących szczęścia. Mieszka i pracuje w Tel Awiwie. / (b. 1982 in Tel Aviv) is an author of installations, sculptures, photographs, videos, objects and performances. Her projects utilise humorous materials and architectural elements, and use the emergence of power structures that

are manifested through notions of happiness. She lives and works in Tel Aviv.

Wybrane wystawy indywidualne / Selected individual exhibitions
2013 *She Had the Moral of a Vacuum Cleaner and the Soul of a Pari-Mutuel Machine*, Hezi Cohen Gallery, Tel Aviv / Tel Aviv
2012 *No Entrance for Handicapped*, Bezalel MFA Graduate Show, Tel Aviv / Tel Aviv; *Party Poopers*, Galeria Labyrinth, Lublin
2008 *When the sun sets little people make big shadows*, The Cooper Union, Nowy Jork / New York

Wybrane wystawy zbiorowe i projekcje / Selected group exhibitions and screenings:
2013 *Histories*, The Israeli Center for Digital Art, Holon; SHE BUSH, Yaffo 23, Jerozolima / Jerusalem
2012 *Videoover 5*, NURTUREart, Nowy Jork / New York
2011 *What is Interpreting Tradition*, Guttman Museum, Tel Aviv / Tel Aviv
2010 *Videozone*, The 5th International Video Art Biennial in Israel, CCA; Volume, AT1 Projects, Los Angeles
2009 *Young Filmmakers*, Anthology Film Archive, Nowy Jork / New York

MIEJSCE PROJEKTÓW ZACHĘTY

kuratorka MIEJSCA PROJEKTÓW ZACHĘTY
curator of ZACHĘTA PROJECT ROOM: Magda Kardasz
współpraca / cooperation: Karolina Bielawska

wystawa / exhibition
Magda Franczak, Yael Frank
„Lód topnieje, Pani Frankczak”
“גברת פרנקצ'ק, הקרח נמס”
'The Ice Is Melting, Ms Frankczak'
22.03–18.05.2014
wtorek–niedziela 12–20 / Tuesdays–Sundays 12–8 p.m.
ul. Gałczyńskiego 3, 00-362 Warszawa
tel. / phone +48 22 826 01 36
mpz@zacheta.art.pl
www.zacheta.art.pl

dźwięk / sound: Marcin Dymiter
realizacja wystawy / exhibition production:
Marek Janczewski i zespół / and team

folder
wydawca / publisher:
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki
pl. Małachowskiego 3, 0-916 Warszawa
dyrektorka / director: Hanna Wróblewska

projekt / graphic design: Jakub Jezierski
tłumaczenie / translation: Marcin Wawrzyńczak
redakcja / editing: Jolanta Pieńkos
łamanie / layout execution: Krzysztof Łukawski
© Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2014

Tekst dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa–Na tych samych warunkach 3.0 Polska (CC BY-SA 3.0 PL). Tekst licencji dostępny na stronie: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/> Text under the license Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0). The text of the license is available at: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/legalcode>

druk / printed by ARGRAF, Warszawa

sponsor MIEJSCA PROJEKTÓW ZACHĘTY
sponsor of ZACHĘTA PROJECT ROOM

BENQ

sponsorzy wernisażu
sponsors of the opening reception

CHOCOLISSIMO

Freixenet

patroni medialni
media patronage

The Warsaw VOICE

STOLICA

artinfo.pl

na odwrocie / back page:

Magda Franczak, Yael Frank, *Kryjówki z papieru / Paper Shelters*, 2014, rysunek, kolaż / drawing, collage

Magda Franczak, Yael Frank (fot. / photo by Michal Jaworski)